

Değerli Anne ve Babalar;

Okula başlamak bir çocuğun hayatındaki önemli dönüm noktalarından birisidir. Çocuk bu süreçte uzun süredir bir arada olduğu ailesinden farklı bir ortama alışmaya çalışmaktadır. Zamanının büyük bir kısmını ailesiyle geçiren ve evde özgür olan çocuk artık farklı bir ortama geçiş yapmış ve hayatında bir takım kurallar oluşmuştur.

Okula yeni başlayan çocuk bu süreçte istediği gibi hareket edememektedir. Çocuğun dışarı çıkmasının bile zil çalması ya da öğretmenin izin verdiği ölçüde olması, çocuğun ilk aşamalarda okula uyum sağlamasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, çocuğun üzerine yüklenen ödev ve ders çalışma gibi görevler bu dönemde çocuğun uyumu üzerinde bir takım zorluklar oluşturabilmektedir.

Çocuğun okula uyumu; sosyal, davranışsal ve akademik tepkilerine bağlı olarak ; okul ortamındaki başarı, ilgi ve rahatlık düzeylerini içeren geniş kapsamlı bir terimdir .

Okula başlama veya başlamama konusunda takvim yaşı önemli olmakla birlikte, çocukların psikomotor, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim düzeyleri ve davranış gelişimi açısından hazırbulunuşlukları önemlidir.

Okula kolay uyum sağlayan, başarılı olan ve daha az problem davranış gösteren çocuklar, psikolojik ve gelişim özellikleri açısından ilkökul birinci sınıf eğitimi için gerekli hazırbulunuşlukta olanlardır.

Örneğin çocuğun bilişsel açıdan gerekli olgunlukta olması; yeni fikirler üretmesi ve yeni deneyimler yaşaması açısından okula daha rahat uyum sağlamasında , dil gelişiminin geride olması; sosyal uyumsuzluk, okuma zorluğu ve çeşitli sorunlar yaşamasında etkili olmaktadır .

Okula uyum sağlamada her çocuk aynı başarıyı göstermeyebilir. Öğrencilerin okula uyum sağlamasının arkasında;

- Çocuğun okula hazır olması
- Çocuğun duygusal yapısı
- Aile içi yaşantılar
- Ailenin sosyo-ekonomik durumu
- Anne-baba durumu (ayrı, boşanmış, vefat etmiş)
- Ailenin çocuğuna bakış açısı, çocuğuyla zaman geçirmesi ve çocuğunun sorunlarına önem vermesi

gibi birçok faktör vardır ve bunlar çocuğun okula uyumunu etkilemektedir.

Okula Uyum Sürecinde Ebeveynlere Öneriler:

- Uyum sürecinde ortaya çıkan sorunlarda çocuğunuzu veya eşinizi suçlamayın.
- Endişelendiğiniz konuları çocuğun önünde anlatmayın. Okul ya da öğretmenle ilgili olumsuz görüşlerinizi çocukların yanında konuşmayın. Çocuklar konuştuklarınızdan etkilenecekler sizden aldıkları duyguyu eğitim hayatına taşırlar.
- Çocuğunuzla, içinde bulunduğu dönemle ilgili konuşun, duygularını ifade etmesine izin verin ve en önemlisi onu dinleyin. Çocuğunuzun okula gitmesinin sebeplerini, derslerin amaçlarını ona anlatmanız kafasındaki okul algısını netleştirecektir.
- Çocuğunuzun okul hakkında bilgilendirip kendi okul deneyimlerinizden örnekler vererek rahatlatabilirsiniz. Çocuk için ailenin söylemleri oldukça gerçekçi ve önemlidir. Ebeveynlerin kendi hikayelerinden örnekler vermesi çocuğun ' Benim annem veya babam da aynısını yaşamış' düşüncesi ile rahatlamasına yardımcı olur.

- Çocuğunuza okulun güvenli bir ortam olduğunu herhangi bir durumda ona yardımcı olabilecek birçok öğretmenin olacağını söylemek rahatlamasında etkin bir rol oynayacaktır. Aynı şekilde eve geliş- gidişlerin nasıl olacağını bilmesi onun kafasındaki soru işaretlerini giderecektir. Servis kullanacaksa nasıl gidip geleceğini, servisten indikten sonra evde kimin onu karşılayacağını bilmesi, ailenin kendisi alacaksa nereden, ne zaman ve nasıl alacağını aktarması çocuğa güven verecektir.
- Çocuğunuza daha önce deneyimlediği "ilkleri" ve onlarla nasıl başa çıktığını hatırlatmak da oldukça faydalı olabilir. Örneğin anaokuluna başladığı ilk gün, yeni taşındığınız evinizdeki ilk gün, ilk arkadaşını edindiği gün ve bunlar gibi pek çok anıyı hatırlatabilir ve bu gibi deneyimlerde başarılı olduğunu söyleyebilirsiniz.
- Çocuğunuza bu süreç hakkında bilgiler aktarıırken sizlerin de kaygıdan uzak, sakin bir ses tonu ile rahat bir duruş sergilemeniz önemlidir. Çünkü ailenin bakışı, duruşu, jest ve mimikleri veya sesinden kaygılı olduklarını çocuklar çok kolay hissedip içselleştirebiliyorlar.
- Çocuğunuz okuldan döndüğünde; okulda yaşadıkları hakkında konuşmanız süreci normalleştirecektir. Önce kendisinin anlatmasına fırsat verin. Çok ve ayrıntı sorularla üstüne gelinmiş hissedebilir. Tüm ayrıntıları aklında tutamayabilir ve hemen anlatmak istemeyebilir.
- “Günün nasıl geçti? Bugün okulda en çok neye güldün?” gibi sohbetinizi başlatabilirsiniz. Çocuk eve gelir gelmez “öğretmen ödev verdi mi, hani ödevlerini göster “ gibi ifadeleri kullanmayın.
- Çocuğunuza evde uygun bir köşeye çalışma alanı oluşturun ve çocuk dinlendikten sonra, “çalışma köşene gidip ödevlerine başlayabilirsin” gibi kısa bir cümle ile hatırlatma yapın.
- Aile kuralları oluşturarak çalışma saatleri belirleyin, çalışma aralarına mutlaka mola koyun. Çocuklara aynı cümleyi defalarca kurmanız fayda sağlamaz. Onlara görev ve sorumluluklarını hatırlatacak kısa uyarılarda bulunun; “ödev zamanı”, “ derse geçmeden yanına su al istersen” gibi.
- Ebeveyn olarak beklentilerinizi yüksek tutmayın, çocukların okula, derslere, öğretmene uyum süreci vardır, çalışma alışkanlığı zamanla kazanılır.
- Çocuklarınızı diğerleri ile kıyaslamayın, bireysel farklılıklar vardır. Her çocuğun yeteneği, mizacı, karakteri, okula uyumu farklıdır. Kıyaslama çocuğu öfkeliendirir, daha fazla güdülemez. Ayrıca çocuk kıyaslandığı kişiye karşı kin ve nefret duyguları besleyebilir.

- Çocuğun özgüven kazanmasında yanlış yönlendirme yapmayın (sana vurana vur). Bu durum çocuğun sosyalleşmesini ve arkadaşlık becerilerini kazanmasını engeller. Olumsuz durumlarda öğretmeninden yardım almasını önerin.
- Çocuğunuzun arkadaşlık deneyimlerini paylaşmasına müsaade edin. Olumsuz yargılardan kaçının, arkadaşlık ilişkilerini kendisinin değerlendirmesine fırsat tanıyın. Yaşadığı problemlere ne söylemesi gerektiğini söylemek yerine kendi çözüm yollarını bulmasına yardımcı olun.

Son olarak;

Her çocuğun farklı özellikleri vardır ve başarısı da kendi gelişimi içinde değerlendirilmelidir. **KIYASLAMA YAPMAYIN.**

Çocuğunuzun derslere ilgisini artırmak ve başarılı olmasını sağlamak için **SORUMLULUK VERİN.**

Çocuğunuzla vakit geçirin, onu anlamak için dinleyin ve **KENDİNİ İFADE ETMESİNİ SAĞLAYIN.**

Çocuğunuz okula gitmeyi iş olarak görmeye başladığında ona **OKULUN ASIL AMACININ ÖĞRENME OLDUĞUNU HATIRLATIN.**

Anlama düzeyi arttıkça başarı da artar bu nedenle çocuğunuzun **OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANMASINA YARDIMCI OLUN.**

Çocuğunuzun ödev yapmasını sağlamak için ödül/ceza gibi **YAPTIRIMLARDA BULUNMAYIN.**

Çocuğunuz okulunu sevmiyorsa, ödevlerini yapmıyorsa zorlamayın **NEDENLERİNİ KEŞFEDİN, GERÇEK SEBEBİ BULUN.** (ödev zor gelebilir, konuyu anlamamış olabilir, okulda arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle sorun yaşamış olabilir).

Böylelikle çocuğunuzun akademik başarısını ve hayat başarısını eş zamanlı sağlarsınız.

Rehberlik Servisi